

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/33/2015
Identifikačné číslo spisu:	1013201025
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1013201025.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 47232480 proti žalovanej: Rada pre vysielanie a retransmisiu, so sídlom Dobrovičova 8, P.O. Box 155, 810 00 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. RL/006/2013 zo dňa 12. februára 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 144/2013-45 zo dňa 27. novembra 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 144/2013-45 zo dňa 27. novembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. RL/006/2013 zo dňa 12. februára 2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č. k. 1S 144/2013-45 zo dňa 27. novembra 2014 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a následne zrušenia rozhodnutia žalovanej č. RL/006/2013 zo dňa 12.2.2013, ktorým žalovaná uložila žalobcovi podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.") sankciu - upozornenie na porušenie zákona z dôvodu, že dňa 08.08.2012 o cca 19,30 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka v programe Správy STV príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi", v ktorom prezentoval vyjadrenia týkajúce sa preferencie pluralitného systému zdravotných poisťovní, pričom vyjadrenia v prospech unitárneho systému boli redukované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty, čím nebola zabezpečená objektivnosť a nestrannosť predmetného programu a v závere príspevku odznelo komentatívne vyjadrenie redaktorky, ktoré nebolo oddelené od informácií spravodajského charakteru,

čím došlo k neoddeleniu názorov a hodnotiacich komentárov od informácií spravodajského charakteru. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 308/2000 Z. z. a súčasne v intenciách ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších prepisov (ďalej len „správny poriadok“), citujúc právnu úpravu ustanovenú v 71 ods. 1, v § 4 ods. 1, 2, 3, v § 5 ods. 1, písm. g/, v § 16 ods. 3, písm. b/, v § 64 ods. 1, zákona č. 308/2000 Z. z., postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov.

Z administratívneho spisu odporcu krajský súd zistil, že žalovaná listom č. 445 PLO/O-5444/2012 zo dňa 23.10.2012 začala voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska správne konanie vo veci možného porušenia § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s tým, že dňa 08.08.2012 v rámci programu Správy STV vysielanom o cca 19,30 hod. odvysielal príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“, v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti, a v ktorom mohlo dôjsť k neoddeleniu názorov a hodnotiacich komentárov od informácií spravodajského charakteru. Žalovaná požiadala žalobcu, aby v lehote najneskôr 10 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia sa k predmetu správneho konania vyjadril, zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy v zmysle správneho poriadku.

Žalobca zaslal dňa 23.11.2012 žalovanej vyjadrenie, v ktorom uviedol, že príspevok považuje svojím obsahom za vyvážený a pokiaľ ide o samotné vyjadrenia redaktorky, tieto nemajú komentatívny charakter, ale sú len sumarizáciou známych faktov. Reportáž je potrebné vnímať v kontexte celospoločenskej diskusie o zriadení jednej zdravotnej poisťovne. Televízna spravodajská reportáž, vzhľadom k svojmu obmedzenému časovému rozsahu, nemôže za každých okolností obsiahnuť všetky problémy tak komplikovanej problematiky. Táto reportáž bola snahou o konfrontáciu problematiky s názormi patientskych organizácií, keďže práve pacientov sa zriadenie jednej poisťovne dotkne.

Z odôvodnenia rozhodnutia Rady č. RL/006/2013 zo dňa 12.02.2013 vyplýva, že správny orgán vo svojom výroku dostatočne špecifikoval skutok, za ktorý bola žalobcovi uložená sankcia - upozornenie na porušenie zákona, keď ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 - 3 a § 5 ods. 1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z. z. postupom podľa § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 445-PLO/O-5444/2012, Rozhlas a televízia Slovenska porušil povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že dňa 08.08.2012 o cca 19,30 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka v programe Správy STV príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“, v ktorom prezentoval vyjadrenia týkajúce sa preferencie pluralitného systému zdravotných poisťovní, pričom vyjadrenia v prospech unitárneho systému boli redukované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty, čím nebola zabezpečená objektívnosť a nestrannosť predmetného programu a v závere príspevku odznelo komentatívne vyjadrenie redaktorky, ktoré nebolo oddelené od informácií spravodajského charakteru, čím došlo k neoddeleniu názorov a hodnotiacich komentárov od informácií spravodajského charakteru, za čo žalobcovi bola uložená podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. sankcia - upozornenie na porušenie zákona s tým, že podľa § 64 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z. uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila. Rada svoje rozhodnutie zdôvodnila, špecifikovala cieľ ust. § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z. a uviedla, že jej úlohou je zabezpečenie objektívnych a vyvážených informácií, ktoré budú sprostredkované verejnosti.

Krajský súd poukázal na to, že v zmysle zákona č. 308/2000 Z. z. je vysielateľ povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov, pričom citovaný zákon pojmy objektívnosť a nestrannosť nedefinuje. K objektivite a nestrannosti príspevku súd uvádza, že tieto pojmy spadajú do kategórie neurčitých pojmov, pre ktoré platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu, aby vymedzil obsah týchto pojmov. Jedným zo zásadných faktorov pri posudzovaní objektívnosti a nestrannosti programov alebo príspevkov, je vyváženosť informácií, ktoré

recipient dostane s tým, že odlišné názory dotknutých subjektov musia byť sprostredkované v primeranom rozsahu.

Podľa názoru krajského súdu žalobca svojím príspevkom nezabezpečil objektivitu a nestrannosť tohto programu. V konaní bolo nesporné, že v predmetnom príspevku boli oslovené viaceré, danou témou dotknuté subjekty ako aj obsah úvodného vstupu moderátorky, keď skonštatovala, že v ňom boli prezentované dva protichodné názory na problematiku chodu zdravotných poisťovní na Slovensku a to názor vlády, podľa ktorej by vytvorenie jednej veľkej štátnej zdravotnej poisťovne zabezpečil viac financií pre rezort, na strane druhej bola prezentovaná reakcia patientskych organizácií, ktoré voči takémuto kroku, cit. „bjú na poplach“. Uviedol, že pokiaľ išlo o vyjadrenie analytika, reportéra týždenníka Trend, predstaviteľiek súkromných zdravotných poisťovní, ich vyjadrenia vyzneli v prospech pluralitného systému zdravotného poistenia a zároveň kriticky voči navrhovanej zmene. Krajský súd mal za to, že zo skutkových zistení je zrejmé, že z predmetného príspevku, vyjadrenia prezidenta slovenskej lekárskej Komory, predstaviteľa jedného z dotknutých subjektov, ktorého výpoveď mala prezentovať názor lekárov, ktorí sú s pacientmi v každodennom styku a v praktickej rovine riešia otázky zdravotného poistenia, boli spracované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty. Taktiež aj vyjadrenie predstaviteľa Asociácie na ochranu práv pacientov, nemá vo vzťahu k spravodajskej podstate predmetného príspevku relevantnú výpovednú hodnotu. Ďalej krajský súd konštatoval, že v prípade absencie úplných vyjadrení oslovených subjektov, je žalobca povinný zabezpečiť vyváženosť a objektivnosť sprostredkovaných informácií tak, aby si divák mohol vytvoriť vlastný názor, ktorá povinnosť mu vyplýva priamo zo zákona a skutočnosť, že žalobcom oslovené subjekty sa k danej téme nevyjadrili v rozsahu, ktorý by zodpovedal vyjadreniam obhajujúcim pluralitný systém zdravotného poistenia neznamena, že žalobca ako vysielateľ, nie je povinný aspoň sprostredkovať absentujúce informácie divákovi vo vysielaní poskytnúť. Krajský súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného aj ohľadne záverečného vyjadrenia redaktorky v tom smere, že išlo o osobný názor redaktorky, ktorý vychádza len z jej domnienok, pričom tento nasledoval bezprostredne po vyjadreniach analytikov k danej téme, teda po informáciách čisto spravodajského charakteru a to bez akéhokoľvek zreteľného ich oddelenia. V dôsledku uvedeného ako aj tej skutočnosti, že záverečné vyjadrenie redaktorky malo charakter hodnotiaceho komentára, došlo k porušeniu zákonnej povinnosti žalobcu.

Krajský súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, vrátane pripojeného DVD konštatoval nevyváženosť vyjadrení oslovených respondentov z hľadiska ich obsahovej ako aj výpovednej hodnoty, majú za to, že žalobcom uskutočnený výber vyjadrení zaradených do príspevku a ich celkové spracovanie bolo selektívne, čo vyplýva zo skutočnosti, že vyjadrenia v prospech unitárneho systému zdravotného poistenia zosmiešňovali subjekty, ktoré ich prezentovali, nakoľko pozostávali z dvojslovných vyjadrení bez výpovednej hodnoty, pričom vyjadrenia obhajujúce pluralitný systém boli ucelené s jasnou výpovednou hodnotou. Poukázal na to, že verejnosť má v zmysle § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z. právo na pluralitu informácií, čo vyplýva aj z judikatúry ESELP, ktorý vyslovil názor, že občanom ako pasívnym recipientom informácií musí byť umožnené prijímať rozmanité informácie, aby si spomedzi nich mohli vybrať a utvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor, pričom práve pluralita myšlienok a informácií je to, čo robí demokratickou spoločnosťou demokratickou (Case of Cetin and others v. Turkey). Poskytnutie relevantného priestoru druhej strane je spôsob, ako zabezpečiť objektivitu a nestranné informovanie recipienta.

Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný v dostatočnej miere zistil skutkový stav veci, na ktorý správne aplikoval ustanovenia zákona č. 308/2000 Z. z.. Rozhodnutie žalovaného má všetky náležitosti ustanovené v § 47 Správneho poriadku, nevykazuje formálne ani obsahové nedostatky, je riadne odôvodnené a vychádza zo skutkového stavu zisteného podľa ustanovení Správneho poriadku, majú za to, že uložená sankcia - upozornenie na porušenie zákona, má v danom prípade výchovný charakter a žalobca v budúcnosti zabezpečí objektivitu a nestrannosť svojich odvysielaných príspevkov tak, aby recipient si z plurality informácií vytvoril svoj vlastný názor o odvysielanej veci. Nepovažujúc žalobu za dôvodnú v zmysle § 250j ods. 1 O.s.p. ju zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a žalobcovi, ktorý nebol v

konaní úspešný, právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca v dôvodoch odvolania namietal, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Výtýkal krajskému súdu, že neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností v zmysle § 205 ods. 2, písm. c/ OSP a konanie zaťažil inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Žalobca rozhodnutie krajského súdu považoval za nepreskúmateľné, nakoľko obsahuje len záver, ku ktorému súd dospel po oboznámení sa so záznamom predmetného príspevku, pričom neobsahuje úvahu súdu, ako k danému záveru dospel, poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Žalobca citujúc § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z., uviedol, že príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“ bol venovaný problematike zámeru vlády zriadiť jednu zdravotnú poisťovňu, pričom v súlade s § 16 ods. 3 písm. b/ zákona o vysielaní bol poskytnutý priestor všetkým kompetentným stranám. Tvrdil, že z vyjadrenia moderátora U. L., ktoré citoval, jednoznačne vyplýva, že recipient bol informovaný o dôvodoch, ktoré viedli predstaviteľov vlády k snahe vytvoriť jednu zdravotnú poisťovňu, k danej problematike sa následne vyjadrili A. A.- ministerka zdravotníctva, Y. V.- prezident Slovenskej lekárskej komory, Y. N.- asociácia na ochranu práv pacientov, R. L. - hovorkyňa UNION ZP, E. F.- analytik inovatívneho partner, T. J.- analytik, riaditeľ INEKO a J. F.- šéf reportér týždenníka Trend. Vyslovil názor, že RTVS teda dala priestor na vyjadrenie nie len dotknutým stranám (ministerka zdravotníctva, súkromné poisťovne), ale aj nezávislým stranám (INEKO- Inštitút pre ekonomické sociálne reformy, reportér týždenníka Trend a pod.) a je teda zrejmé, že RTVS ako vysielateľ svoju zákonnú povinnosť nijak neporušil a napriek tomu mu bola udelená zo strany žalovanej sankcia. Nesúhlasil s názorom žalovanej, s ktorým sa stotožnil Krajský súd v Bratislave, že sankcia bola udelená za nedodržanie objektívnosti a nestrannosti spravodajskej relácie z dôvodu, že vyjadrenia analytika, reportéra týždenníka Trend, predstaviteľiek súkromných zdravotných poisťovní, vyzneli v prospech pluralitného systému zdravotného poistenia a zároveň kriticky voči navrhovanej zmene, pričom vyjadrenia prezidenta Slovenskej lekárskej komory, predstaviteľa jedného z dotknutých subjektov, ktorého výpoveď mala prezentovať názor lekárov, ktorí sú s pacientmi v každodennom styku a v praktickej rovine riešia otázky zdravotného poistenia, boli spracované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty, považujúc takúto argumentáciu v demokratickom a právnom štáte, kde základným pilierom demokracie je sloboda prejavu a zákaz cenzúry, za neprípustnú. Zdôraznil, že žalovaná aj KS BA tak svojím rozhodnutím v podstate vytvára priestor na manipulatívne spracovanie ďalších príspevkov, keď nie len RTVS, ale v tomto prípade každý vysielateľ, ktorý dá priestor na vyjadrenie dotknutým stranám bude v prípade „nedostatočného“ vyjadrenia niektorej zo strán povinný doplniť tieto informácie, pričom výklad pojmu „nedostatočné vyjadrenie“ je v tomto prípade ponechaný na svojvoľu žalovanej. Ďalej uviedol, že podľa logiky žalovanej a KS BA je vysielateľ povinný sám doplniť informácie niektorej zo strán, pokiaľ sa dotknutá strana nevyjadrí v dostatočnej miere.

Žalobca dôvodil, že vysielateľ je síce povinný sprostredkovať informácie v rámci zachovania objektivity a nestrannosti spravodajstva a aby mal recipient možnosť si vytvoriť vlastný názor na danú tému, ale túto povinnosť nemožno od vysielateľa vyžadovať v prípadoch, keď podľa názoru žalovanej a KS BA sa niektorá z oslovených strán nevyjadrí dostatočne, poukazom na to, že vysielateľ by mal sprostredkovať vyjadrenia dotknutej strany v prípade, ak týmito vyjadreniami disponuje a ak nie je možnosť poskytnúť toto stanovisko recipientovi iným spôsobom.

Žalobca súčasne poukázal na skutočnosť, že záverečný prednes redaktorky, ktorý žalovaná posúdila ako hodnotiaci komentár, prípadne osobný názor redaktorky, ktorý údajne nebol podľa žalovanej zreteľne

oddelený od informácií spravodajského charakteru, nebol hodnotiaci komentár, ale sumarizácia poznatkov z celospoločenskej diskusie a poznatky z vyjadrení predstaviteľiek zdravotných poisťovní. Vyslovil názor, že ak by predmetné vyjadrenie bol hodnotiaci komentár, tak bol oddelený od informácií spravodajského charakteru, čo vyplýva z toho, že redaktorka údajný postoj nevyjadrila spôsobom, ktorý by mohol ovplyvniť výpovednú hodnotu spravodajského príspevku, nakoľko vyjadrenie nasledovalo po vyjadrení analytika a bolo oddelené krátkou pauzou a prestrihom na redaktorku.

Ďalej žalobca dôvodil, že za účelom dokazovania a podpory jeho tvrdení na pojednávaní konanom dňa 27.11.2014 navrhol vypočúť svedkyňu N. M., ktorá predmetný príspevok spracovala, ktorá sa mala vyjadriť k skutočnostiam, akým spôsobom boli vybrané tvrdenia do príspevku a vôbec akými vyjadreniami disponovala, aby sme preukázali, že príspevok nebol spracovaný manipulatívne a splňal všetky etické a zákonné náležitosti. Výtýkal krajskému súdu, že sa návrhom na doplnenie dokazovania vôbec nezaoberal a ani zo zápisnice z pojednávania nie je zrejmé, z akého dôvodu nevykonával výsluch svedkyne.

Poukazom na § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky - nálezy ÚS 236/2006, ÚS 114/2008, ÚS 311/07, žalobca namietal nepreskumatelnosť rozsudku krajského súdu, keď súd pri konštatovaní údajnej nevyváženosti príspevku z hľadiska obsahovej a výpovednej hodnoty a selektívnom výbere vyjadrení respondentov vychádzal len z posúdenia príspevku na DVD, teda na základe jednotlivých vyjadrení respondentov. Podľa názoru žalobcu nie je možné konštatovať takýto záver bez toho, aby sa súd oboznámil so všetkými skutočnosťami, ako napr. výsluch svedkyne N. M., oboznámenie sa s celkovým nezostrihaným materiálom použitým na spracovanie príspevku a pod.

III.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila tak, že navrhovala napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne a právne správny potvrdiť.

V dôvodoch vyjadrenia žalovaná vyslovila nesúhlas s odvolacími dôvodmi žalobcu. Zotrvávala na dôvodoch uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a uvedených vo vyjadrení k žalobe.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu a súčasne jeho zrušenia a vrátenia veci mu na ďalšie konanie, ktorým rozhodnutím mu bola uložená sankcia za porušenie zákona o vysielaní a retransmisii.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, č.

RL/006/2013 zo dňa 12.02.2013, ktorým podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. bola žalobcovi uložená sankcia - upozornenie na porušenie zákona z dôvodu, že dňa 08.08.2012 o cca 19,30 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka v programe Správy STV príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“, v ktorom prezentoval vyjadrenia týkajúce sa preferencie pluralitného systému zdravotných poisťovní, pričom vyjadrenia v prospech unitárneho systému boli redukované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty, čím nebola zabezpečená objektivita a nestrannosť predmetného programu a v závere príspevku odznelo komentatívne vyjadrenie redaktorky, ktoré nebolo oddelené od informácií spravodajského charakteru, čím došlo k neoddeleniu názorov a hodnotiacich komentárov od informácií spravodajského charakteru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, zistil, že žalovaný listom zo dňa 23.10.2012 žalobcovi oznámil začatie správneho konania č. 445-PLO/O-5444/2012 vo veci možného porušenia § 16 ods. 3, písm. b/ zákona č. 308/200 Z. z v súvislosti s tým, že dňa 08.08.2012 o cca 19,30 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka v programe Správy STV príspevok s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“, v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektivnosti a nestrannosti, a mohlo dôjsť k neoddeleniu názorov a hodnotiacich komentárov od informácií spravodajského charakteru, s výzvou na vyjadrenie a s poučením o právach účastníka konania. Žalobca sa k začatiu správneho konania vyjadril, navrhujúc konanie zastaviť. Uviedol, že napadnutý spravodajský príspevok, ktorý bol odvysielaný v rámci programu Správy STV pod názvom Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi dňa 08.08.2012 spĺňa podľa jeho názoru všetky kritériá zákonnosti, novinárskej etiky a profesionality. Zazneli v ňom názory všetkých zainteresovaných strán, ako aj názory analytikov, ktoré neboli jednotné, ale rozdielne. Sprievodné slovo redaktorky nevykazuje prvky komentára, redaktorka nevysvetľuje, nehodnotí zámer zriadenia jednej poisťovne a nezaujíma svoje stanovisko k danej veci. Príspevok považoval svojím obsahom za vyvážený a pokiaľ ide o samo vyjadrenia redaktorky tieto nemajú komentatívny charakter, ale sú len sumarizáciou známych faktov.

Žalovaná rozhodnutím č. RL/006/2013 zo dňa 12.02.2013, uložila žalobcovi podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu - upozornenie na porušenie zákona z dôvodu, že príspevkom s názvom „Pacient, pre pacienta, kvôli pacientovi“, odvysielaným žalobcom v rámci programovej služby Jednotka v programe Správy STV dňa 08.08.2012 o cca 19,30 hod., došlo k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3, písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z.

V odôvodnení uvedeného rozhodnutia žalovaná uviedla opis obsahov príspevkov zúčastnených strán uvedenej politicko - publicistickej relácie. Podľa názoru žalovanej, ktorý si v celosti osvojil aj krajský súd, žalobca svojím príspevkom nezabezpečil objektivitu a nestrannosť tohto programu. Žalovaná konštatovala, ktorú argumentáciu taktiež v celom rozsahu prevzal krajský súd, že v danej veci bolo nesporné, že v predmetnom príspevku boli oslovené viaceré, danou témou dotknuté subjekty ako aj obsah úvodného vstupu moderátorky, keď skonštatovala, že v ňom boli prezentované dva protichodné názory na problematiku chodu zdravotných poisťovní na Slovensku a to názor vlády, podľa ktorej by vytvorenie jednej veľkej štátnej zdravotnej poisťovne zabezpečil viac financií pre rezort, na strane druhej bola prezentovaná reakcia patientskych organizácií, ktoré voči takémuto kroku, cit. „bijú na poplach“. Tvrdila, že pokiaľ išlo o vyjadrenie analytika, reportéra týždenníka Trend, predstaviteľiek súkromných zdravotných poisťovní, ich vyjadrenia vyzneli v prospech pluralitného systému zdravotného poistenia a zároveň kriticky voči navrhovanej zmene. Argumentovala, že zo skutkových zistení je zrejmé, že z predmetného príspevku, vyjadrenia prezidenta slovenskej lekárskej Komory, predstaviteľa jedného z dotknutých subjektov, ktorého výpoveď mala prezentovať názor lekárov, ktorí sú s pacientmi v každodennom styku a v praktickej rovine riešia otázky zdravotného poistenia, boli spracované do podoby opakujúcich sa výňatkov bez výpovednej hodnoty. Taktiež aj vyjadrenie predstaviteľa Asociácie na ochranu práv pacientov, nemá vo vzťahu k spravodajskej podstate predmetného príspevku relevantnú výpovednú hodnotu. Podľa názoru žalovanej v prípade absencie úplných vyjadrení oslovených subjektov, bol žalobca povinný zabezpečiť vyváženosť a objektivnosť sprostredkovaných informácií tak, aby si divák mohol vytvoriť vlastný názor. Žalovaná dospela k záveru, že účastník konania mal možnosť spracovať vyjadrenia, ktorými nepochybne disponoval do takej podoby a spôsobom, ktorý by

zodpovedal požiadavkám zákona na spravodajský program, poukazom na to, že zo skutkového stavu je zrejmé, že predmetný príspevok bol zostavený z vyjadrení, ktoré získal účastník konania vopred, nejednalo sa teda o priame výpovede zachytené redaktorkou v reálnom čase. V závere odôvodnenia žalovaná konštatovala, s ktorou argumentáciou sa taktiež v celom rozsahu stotožnil krajský súd, že v záverečnom vyjadrení redaktorka prezentovala osobný názor, ktorý vychádza len z jej domnienok, pričom tento nasledoval bezprostredne po vyjadreniach analytikov k danej téme, teda po informáciách čisto spravodajského charakteru a to bez akéhokoľvek zreteľného ich oddelenia, a preto záverečné vyjadrenie redaktorky malo charakter hodnotiaceho komentára, čím došlo k porušeniu zákonnej povinnosti žalobcu.

Podľa ust. § 16 písm. a/, b/ zákona č. 308/2000 Z. z. vysielateľ je povinný a/ zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby, b/ zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Podľa ust. § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. za porušenie povinnosti uloženej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi rada ukladá tieto sankcie: upozornenie na porušenie zákona,

Podľa ust. § 71 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem ustanovení § 49, 53, 54, 56 až 68 zákona o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov - správny poriadok).

Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 1, 3 správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovie v plnom rozsahu.

V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Odvolací súd v preskúmvanej veci dospel k záveru, že správny orgán v predmetnej veci náležite nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, v preskúmvanej veci nevykonával dokazovanie v dostatočnom rozsahu, nezadovážil si dostatok skutkových zistení relevantných pre rozhodnutie vo veci, vo veci nezistil skutočný stav vecí, z ktorých dôvodov napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu je treba považovať za predčasné, súčasne z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva náležitá správna úvaha žalovanej, na základe ktorej ustálila svoj právny záver, že žalobca ako vysielateľ porušil svoju povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3, písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z., ako aj žalovaná nedala žiadnu odpoveď k argumentácii žalobcu vyslovenej v jeho vyjadrení k začatiu správneho konania, ktorá skutočnosť má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie žalovanej nie je možné považovať za súladné so zákonom.

V správnom konaní správny orgán konajúci podľa ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii postupuje podľa ustanovení správneho poriadku, a preto povinnosťou žalovaného správneho orgánu bolo v konaní zistiť skutočný stav a pri tom postupovať v súčinnosti s účastníkom tohto konania a vzhľadom na nedostatok špeciálnej úpravy bolo potrebné pri posudzovaní správneho deliktu a rozhodovaní o ňom ako aj pri ukladaní sankcie postupovať „*analogiae legis*“ podľa ustanovení obsiahnutých v trestnoprávnej úprave (Trestný zákonník, Trestný poriadok).

Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ako aj z administratívneho spisu tvoriaceho súčasť spisového materiálu krajského súdu odvolací súd mal preukázať, že žalovaná mala za to, že zo skutkového stavu je zjavné, že predmetný príspevok bol zostavený z vyjadrení, ktoré získal účastník konania vopred, nejednalo sa teda o priame výpovede zachytené redaktorkou v reálnom čase, na základe ktorého skutkového zistenia dospela k záveru, že účastník konania mal možnosť spracovať vyjadrenia, ktorými nepochybne disponoval do takej podoby a spôsobom, ktorý by zodpovedal požiadavkám zákona na spravodajský program. Takýto záver žalovanej však z obsahu administratívneho spisu nevyplýva a vychádza výlučne z domnienok žalovanej, keďže na spôsob spracovania predmetného programu žalobcu nevypočula a nevyžiadala si od neho ani žiaden materiál, ktorý bol podkladom spracovania tohto programu. Uvedeným postupom Rada zaťažila konanie takou vadou, ktorá ma za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia a ktorá spočíva v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci a upretie práva žalobcu ako účastníka správneho konania na súčinnosť ako aj na spravodlivý proces.

Najvyšší súd v danej súvislosti dáva do pozornosti žalovanej, že súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí a postupu správnych orgánov v zmysle právnej úpravy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo, nie je súdom skutkovým. Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 250i ods.2 O.s.p. ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy. Do uvedenej právnej normy bola transformovaná požiadavka tzv. „plnej jurisdikcie“ ako atribútu práva na spravodlivý proces, v zmysle ktorej súd pri svojom rozhodovaní nesmie byť obmedzený v skutkových otázkach len tým, čo vo veci zistil správny orgán, a to ani čo do rozsahu vykonaných dôkazov, ani ich obsahu a hodnotenia zo známych hľadísk závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Súd teda celkom samostatne a nezávisle hodnotí správnosť a úplnosť skutkových zistení zadovážených správnym orgánom, a ak pritom zistí skutkové, či (procesné) právne pochybenia, môže v zrušujúcom rozhodnutí správnemu orgánu uložiť povinnosť na ich odstránenie, nahradenie alebo doplnenie, alebo tak urobí sám.

Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 O.s.p.).

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd zistil, že žalovaná v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázom na príspevky, v zostrihu, jednotlivých zúčastnených strán predmetnej relácie, konštatuje, že po preskúmaní a dôkladnom oboznámení sa so skutkovým stavom dospela k záveru, že v predmetnom príspevku boli síce prezentované stanoviská a názory rôznych subjektov k danej problematike, avšak vyjadrenia obhajujúce unitárny systém zdravotného poistenia boli spracované spôsobom, že ich výpovedná hodnota bola bez relevancie vo vzťahu k prezentovanej téme, a preto v dôsledku uvedeného spracovania výpovedí oslovených subjektov neboli vo vysielaní programu prezentované plnohodnotné a úplné informácie, z ktorých dôvodov dospela k záveru, že žalobca pri spracovaní predmetného príspevku nedodržiaval princípy objektívneho a nestranného informovania diváka, čím došlo k porušeniu § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z.. Takto odôvodnený záver žalovanej o porušení právnej povinnosti odvolací súd považoval za formalistický a ako taký za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, keď z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nevyznieva správna úvaha žalovaného správneho orgánu, na základe ktorej založil svoj právny záver o porušení právnej povinnosti o neobjektívnom a nestrannom informovaní diváka v zmysle § 16 ods. 3, písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z.

Najvyšší súd súhlasí s názorom žalovanej, že zodpovednosť u právnických osôb za správny delikt sa zakladá na zásade objektívnej zodpovednosti, ktorá vyplýva aj z ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii. V administratívnom konaní, predmetom ktorého je zisťovanie správneho deliktu a uloženie sankcie zaň, je však podstatné, či účastník správneho konania, ktorý sa mal svojim postupom dopustiť porušenia zákona, správny delikt spáchal. Podmienky, za ktorých k spáchaniu deliktu došlo a následky ním vzniknuté môžu mať vplyv len na výšku sankcie, ktorú zákon predpokladá za spáchanie správneho deliktu.

Preto pre stanovenie sankčnej zodpovednosti u právnických osôb je dôležité preukázanie, že právnická osoba sa dopustila skutku, ktorý svojim obsahom naplňa skutkovú podstatu právnej normy ustanovujúcej právnu povinnosť. Z uvedených dôvodov povinnosťou správneho orgánu konajúceho podľa ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii postupom podľa ustanovení správneho poriadku je v konaní zistiť skutočný stav a pri tom postupovať v súčinnosti s účastníkom tohto konania.

Najvyšší súd v preskúmvanej veci upriamuje pozornosť tiež na to, že právo slobody prejavu patrí medzi základné politické práva v právnom poriadku demokratickej spoločnosti a v právnom poriadku Slovenskej republiky je zakotvené v čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorého súčasne vyplýva, že právo vyhľadávať a šíriť informácie možno len na základe zákona. Takáto právna úprava je ustanovená v zákone č. 308/2000 Z. z.. Sloboda prejavu je jedným z hlavných základov demokratickej spoločnosti, jednou z prvoradých podmienok jej pokroku a rozvoja každého jednotlivca, zahŕňa nielen slobodu názoru a prijímania a rozširovania informácií a myšlienok, ale obsahuje aj povinnosť a zodpovednosť, keďže informovanie verejnosti o veciach verejného záujmu vykonávané prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov patrí k významným nástrojom kontroly moci a zároveň k základným zárukám, ktoré bránia najrôznejším formám deformácie spoločenského vývoja.

Zákon č. 308/2000 Z. z. zveruje do právomoci Rade presadzovať záujmy verejnosti pri uplatňovaní práva na informácie, slobody prejavu a práva na prístup ku kultúrnym hodnotám a vzdelaniu a vykonávať štátnu reguláciu v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie. Rada dbá o uchovávanie plurality informácií v spravodajských reláciách vysielateľov, ktorí vysielajú na základe zákona alebo na základe licencie podľa tohto zákona. Dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie, retransmisiu a poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie v rozsahu vymedzenom týmto zákonom (§ 4 ods. 1, 2 zákona č. 308/2000 Z. z.). Do pôsobnosti Rady v oblasti výkonu štátnej správy patrí dohliadať na dodržiavanie povinností podľa zákona o vysielaní a retransmisii a podľa osobitných predpisov, ako aj ukladať sankcie vysielateľom za porušenie právnej povinnosti (§ 5 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z.).

Zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že Rada sankcionovala žalobcu za spracovanie odvysielaného predmetného spravodajského príspevku, a preto bolo jej povinnosťou ustáliť na základe zisteného skutočného stavu, či žalobca spracovaním predmetnej relácie objektívne a nestranne informoval diváka v rozsahu zvolenej témy, teda či nedošlo odvysielaním predmetného programu k porušeniu povinnosti žalobcu ustanovenej mu v § 16 ods. 3, písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z., vychádzajúc z programu ako celku. Žalobca ako vysielateľ bol povinný sprostredkovať informácie v rámci zachovania objektivity a nestrannosti spravodajstva tak, aby mal divák možnosť si vytvoriť vlastný názor na danú tému. Ustálenie právneho záveru žalovanej, že odvysielaním predmetného programu žalobcom došlo k porušeniu uvedenej právnej povinnosti, nemôže vychádzať len z premisy, že vyjadrenie zástupcov niektorej z oslovenej strany žalovaná vyhodnotila tak, že ich vyjadrenie nemá vo vzťahu k spravodajskej podstate predmetného príspevku relevantnú výpovednú hodnotu. Z uvedených dôvodov odvolací súd nesúhlasí s argumentáciou žalovanej, s ktorou sa stotožnil aj krajský súd, že v prípade absencie úplných vyjadrení oslovených subjektov, bol žalobca povinný zabezpečiť vyváženosť a objektívnosť sprostredkovaných informácií tak, aby si divák mohol vytvoriť vlastný názor, ktorá povinnosť mu vyplýva priamo zo zákona a skutočnosť, že žalobcom oslovené subjekty sa k danej téme nevyjadrili v rozsahu, ktorý by zodpovedal vyjadreniam obhajujúcim pluralitný systém zdravotného poistenia neznamena, že žalobca ako vysielateľ, nie je povinný aspoň sprostredkovať absentujúce informácie divákovi vo vysielaní poskytnúť. Prezentovaným názorom Rada v danom prípade nastolila povinnosť, aby žalobca ako vysielateľ dopĺňoval resp. nahrádzal vyjadrenia oslovených strán v predmetnej politicko publicistickej relácii, čo nebolo účelom tohto programu, keďže v predmetnom programe bola úloha moderátora nepochybne dôležitá pri usmerňovaní samotného priebehu diskusie, ako aj v prípade potreby upozorniť diskutujúcich na charakter a účel prebiehajúcej diskusie, avšak bez jeho oprávnenia nielen hodnotiť ich vyjadrenia, ale aj akýmkoľvek spôsobom ich dopĺňať, resp. nahrádzať. Odvolací súd preto súhlasí s tvrdením žalobcu, že od vysielateľa nie je možné vyžadovať povinnosť, ak niektorá z oslovených strán spravodajstva sa nevyjadrí dostatočne, mal sprostredkovať vyjadrenia dotknutej strany.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd s poukazom na závery uvedené vyššie, považujúc námietky žalobcu vznesené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu za dôvodné, napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3, veta prvá O.s.p. zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 250j ods. 2, písm. a/, c/ O.s.p. zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ust. § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. a s § 151 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že žalobca v tomto konaní si ich náhradu neuplatnil a nevyčísľil.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.